

Санітарно – просвітницька інформація "Ротавірусна інфекція: що це, як «живе» в природі й як захиститися в Україні"

Ротавірусна інфекція: що це, як «живе» в природі й як захиститися в Україні

Ротавірус — провідна причина гострої водянистої діареї у немовлят і дітей раннього віку. Передається фекально-оральним шляхом через брудні руки, іграшки, поверхні, воду та їжу; хвороба починається раптово з блювання й гарячки, далі — багаторазова діарея зі швидким ризиком зневоднення. У помірному кліматі (як в Україні) активність зазвичай зростає восени-взимку. Вакцинація суттєво знижує госпіталізації та тяжкі випадки.

Ротавіруси дуже **стійкі у довкіллі**. Вони зберігають інфекційність днями на поверхнях і тижнями у воді; виявляються у каналізації та природних водоймах. Це полегшує передачу в дитячих колективах.

Під час хвороби у калі часто фіксують високі рівні РНК ротавірусу, що пояснює «вибуховість» спалахів. Вакциновані діти загалом виділяють менше вірусу, ніж невакциновані.

Після пероральної вакцинації частина немовлят **короткочасно** виділяє вакцинний вірус у калі (звичайно в межах перших 1–2 тижнів); для здорових контактних це безпечно, широкого поширення вакцинних штамів у середовищі не спостерігають.

В Україні за січень–липень 2025 року зареєстровано 2522 випадки ротавірусної інфекції (6,2 на 100 тис. населення), що **на 14% більше аналогічного періоду 2024 року**. Серед хворих переважають діти до 17 років (94,1%). Серед дітей до 17 років, які хворіють ротавірусною інфекцією, **частка дітей 1 – 4 роки складає 94,1%**.

Типові симптоми ротавірусної інфекції: блювання, гарячка, водяниста діарея 3–8 днів, біль у животі. Треба негайно до лікаря, якщо є ознаки зневоднення (сухі слизові, рідке сечовипускання, млявість), кров у калі або багаторазове блювання у немовляти.

В Україні щеплення проти ротавірусу належить до рекомендованих (тобто робиться за власний кошт у щеплювальних кабінетах/клініках). У державному реєстрі зареєстровані Rotarix® та RotaTeq®.

Вакцини — пероральні краплі; починають вакцинацію з **6 тижнів**. Першу дозу треба **встигнути до 14 тижнів 6 днів**, увесь курс — **до 8 місяців 0 днів** (це межі безпеки, погоджені АСІР/CDC).

Схеми:

- **Rotarix® (RV1)** — **2 дози** (звичайно у 2 та 4 міс.); за інструкцією виробника курс бажано завершити **до 24 тижнів**, але клінічні настанови дозволяють завершення **до 8 місяців 0 днів**.
- **RotaTeq® (RV5)** — **3 дози** (2, 4, 6 міс.), з тими самими віковими «дедлайнами» для старту і завершення.

Практичні поради для батьків

1. **Плануйте «вікно»:** почніть до 14 тижнів 6 днів і закінчіть до 8 місяців.
2. На прийомі **спочатку дають краплі ротавірусної вакцини**, потім ін'єкції інших вакцин — так менше шансів зригування.
3. Якщо бренд довелося змінити, **завершіть серію тим, що є**, дотримуючись мінімального інтервалу 4 тижні — головне вкластися у вікові межі.

Ротавірус утримує циркуляцію завдяки великій кількості вірусу у випорожненнях, високій стійкості в довкіллі та низькій інфікуючій дозі. Найкращий захист громади — **рання вакцинація** разом із базовою гігієною води, рук і поверхонь.

#вакцинація_ротавірус_ДУ «ДОНЕЦЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»

